

18.11.2014

SOPIMUS VALTAKUNNALLISESTA TOIMIJASTA; VANTAAN KAUPUNKI

1. Sopimuksen tarkoitus

Sosiaali- ja terveysministeriö on 20.12.2012 (STM/77/2013) tehdyllä päätöksellä nimennyt Vantaan kaupungin sosiaali- ja kriisipäivystyksen (Vantaan kaupunki) terveydenhuoltolain 38 §:ssä tarkoitetuksi valtakunnalliseksi toimijaksi psykososiaalisen tuen palveluissa. Tehtävien tarkemmasta sisällöstä, vastuuhenkilöistä sekä Vantaan kaupungille aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sovitaan tällä sopimuksella.

2. Osapuolet ja yhteistyö

2.1 Osapuolten roolit ja toiminta

Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että tässä sopimuksessa tarkoitettu varautuminen perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja yhteisesti sovittuihin sekä muutoin valtionhallinnon tasolla tai kuntatasolla vahvistettuihin sopimuksessa mainittua toimintaa tukeviin yleisiin varautumista ja valmiussuunnittelua koskeviin päämääriin ja toimintamalleihin. Lisäksi varautumisessa tulee huomioida ajantasainen tutkimustieto sekä kansainväliset mallit ja kokemukset psykososiaalisen tuen järjestämisestä.

Kumpikin osapuoli vastaa siitä, että sopimuksessa tarkoitettun toiminnan toteuttaminen on mahdollista henkilöstön, tarvikkeiden sekä johtamisessa tarvittavien välineiden, tilojen ja menetelmien osalta.

Vantaan kaupunki huolehtii siitä, että kaupungin psykososiaalisen tuen asiantuntemus on valtakunnallisesti käytettävissä konsultointia ja tuen toteuttamista varten Suomessa ja tarvittaessa ulkomailla. Tällä sopimuksella ei muuteta olemassa olevia säädöspohjaisia johtosuhteita. Johtovastuu häiriötilanteissa on paikallisella viranomaisella. Vantaan kaupunki vastaa psykososiaalisen tuen asiantuntijoiden varautumisesta tehtäviin. Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen perustehtävänä on hoitaa lakisääteinen sosiaalipäivystys ja kriisipäivystys vantaalaisille ympäri vuorokauden ja että henkilökunnan kokonaisvahvuus on 20 henkeä. Vantaan kaupungin sosiaali- ja kriisipäivystyksen toiminta on ympärivuorokautista ja se päivystää vuoden jokaisena päivänä.

Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö vastaa psykososiaalisen tuen toiminnasta ja toimintavalmiuden ylläpitämisestä henkilöstön osalta.

Vantaan kaupunki vastaa toimintaan liittyvien hallinnollisten ja muiden tukitoimien järjestämisestä, kuten lakimiesten, taloushallinnon, viestinnän, työterveyshuollon ja työsuojelun tuesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on hallinnonalan valmiussuunnittelun sekä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen johtaminen,

ohjaaminen, kehittäminen ja yhteensovittaminen sekä hallinnonalan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tilannejohtamisvalmiuksien ylläpito ja kehittäminen. STM antaa toimeksiannon valtakunnallisille toimijoille. STM päivystää ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä. STM tukee Vantaan kaupunkia sen henkilökunnan varautuessa psykososiaalisen tuen valtakunnallisiin tehtäviin. STM ylläpitää luetteloa psykososiaalisen tuen henkilöstöstä Vantaan kaupungin vastuuhenkilöiltä saamiensa tietojen perusteella. Koska Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys voi joutua käyttämään laajastikin reservihenkilöstöä häiriötilanteissa, kuuluvat tällöin sosiaali- ja kriisipäivystyksen sopimuksen piirissä olevien tehtävien hoitamista varten palkkaamat henkilöt tämän sopimuksen piiriin.

Muut kunnat, sairaanhoitopiirit ja erva-ensihoitokeskukset vastaavat omien palvelujen järjestämisestä sekä oman toimintansa johtamisesta häiriötilanteissa vastuujakonsa mukaisesti.

2.2 Yhteistyö eri toimijoiden kesken

Vantaan kaupunki toimii yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) kanssa. HUS on nimetty terveydenhuoltolain mukaiseksi valtakunnalliseksi toimijaksi lääkinnällisen toiminnan palveluissa (STM:n päätös 2.7.2012 STM/1436/2012 ja täydennyspätös 20.9.2013).

Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys tekee yhteistyötä Helsingin ja Espoon sosiaali- ja kriisipäivystysten kanssa sekä myös Suomen Punaisen Ristin, Vapaaehtoisen pelastuspalvelun, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen mielenterveysseuran kanssa.

STM voi antaa myös ulkomaille kohdentuvia toimeksiantoja ja valmistella niitä yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Ulkomaille tapahtuvissa tilanteissa, joissa on suomalaisia osallisina, Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys tekee STM:n toimeksiannosta yhteistyötä ulkoministeriön kanssa, jolla on yleisjohtovastuu.

Yhteistyö koskee niin varautumista, harjoittelua, koulutusta kuin operatiivista toimintaa häiriötilanteissa.

Kansainvälisissä tilanteissa hallinnon tasolla STM tukee Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen toimintaa tekemällä yhteistyötä muiden maiden ministeriöiden kanssa.

3. Sopimuksen kattavuus ja valmiustilanteissa toimiminen

3.1 Toiminnan yleinen kuvaus ja toiminnan tarpeen arviointi

Tehtävät ovat laadultaan, sisällöltään ja kestoaltaan erilaisia. Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen valtakunnallisiin tehtäviin voidaan lähtökohtaisesti katsoa kuuluvan:

- sellaiset kotimaassa ja ulkomaille tapahtuvat suuremmat onnettomuus- ja häiriötilanteet,

- o joissa kunnan tai alueen terveydenhuollon voimavarat eivät riitä tilanteen hallintaan esim. onnettomuudessa osallisten suuren lukumäärän takia, tai
- o jotka edellyttävät valtakunnan tasoista viranomaisyhteistyötä ja kuntarajat ylittävää koordinoitua, ja
- o joihin STM:n erillispäätöksellä tai tämän sopimuksen perusteella pyydetään Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen apua. Tällaisia voivat olla mm.
- asiantuntijatehtävät liittyen psykososiaaliseen tukeen
- viranomaisyhteistyö liittyen psykososiaaliseen tukeen
 - konsultaation antaminen häiriötilanteissa
- psykososiaalisen tuen tarpeen, toiminnan ja laajuuden arviointi sekä siihen liittyvä viranomaisyhteistyö ja asiakastyö useampaa kuntaa koskevissa tilanteissa ja/tai ulkomailla tapahtuneissa tilanteissa
 - psykososiaalisen tuen johtajan tukeminen muussa kunnassa tai sairaanhoitopiirissä
 - psykososiaalisen tuen henkilöstön käyttö lisäresurssina toisessa kunnassa tai sairaanhoitopiirissä
 - ulkomaille lähtevään arviointiryhmään asiantuntijana mukaan lähteminen
- ulkomaille lähtevään evakuoitiryhmään psykososiaalisen tuen toimijana mukaan lähteminen
 - Helsinki-Vantaan lentokentällä tapahtuva evakuoitujen tai omaisten vastaanottotehtävät valtakunnallisissa häiriötilanteissa
 - mahdollisiin tiedotustilaisuuksiin osallistuminen tai asiantuntijatehtävät mediassa.

Tieto mahdollisesta valtakunnallisen toiminnan käynnistävästä tilanteesta voi tulla joko STM:n, HUS:n tai Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen tietoon viranomaistietä, yhteistyökumppaneilta tai asiakkailta itseltään. Jos yhteydenotto tulee Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystykseen, tekee Vantaa alustavan tilannearvion psykososiaalisen tuen tarpeesta ja on tämän jälkeen yhteydessä STM:öön. Jos tilanne tulee STM:n tietoon, tekee alustavan tilannearvion STM. Kun STM pyytää Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystystä tekemään tilannearvion, tulee siitä antaa selkeä toimeksianto.

3.2 Hälyttäminen ja hälytysjärjestelmä

Hälytyksessä noudatetaan matalan kynnyksen periaatetta, jonka tavoitteena voi olla myös yhteisen tilannearvion muodostaminen mahdollisen valtakunnallisen psykososiaalisen tuen tarpeesta. Molemmat sopimusosapuolet voivat olla aloitteentekijöitä hälytyksen teossa.

Hälytysnumerot ja yhteystiedot on kirjattu sopimuksesta erilliseen liitteeseen.

3.3 Tilannekuvan muodostaminen, ylläpito ja vaihtaminen sekä tilannearvio

Häiriötilanteissa sovitaan säännöllisestä tilannekuvan vaihtamisesta. Vantaan kaupunki osoittaa tarvittaessa yhdyshenkilön keskinäisen tiedonkulun varmistamiseksi STM:öön päin sekä mahdollista alueellisen tason yhteydenpitoa varten.

3.4 Johtaminen

Tilanteiden johtovastuu häiriötilanteissa on paikallisella viranomaisella. Psykososiaalisella tuella on paikallinen operatiivinen johtaja, joka toimii sosiaali- ja terveydenhuollon johtajan tai suoraan yleisjohtajan alaisuudessa riippuen tilanteesta.

3.5 Viestintä

STM tiedottaa aluehallintoviranomaisia, sairaanhoitopiirejä ja kuntia valtakunnallisten toimijoiden toiminnasta. Häiriötilanteissa tiedottamiskäytännöistä sovitaan erikseen.

Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys voi tiedottaa vain omasta toiminnastaan. Häiriötilanteissa viestinnän päävastuussa ovat paikalliset viranomaiset ja viestintä koordinoidaan yleisjohtajan toimesta.

3.6 Tilanteen päätyminen

Häiriötilanteen päättymisestä sovitaan yhteisesti ja ilmoitetaan kaikille toimijaosapuolille. Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys ei vastaa jatkohoidon koordinoinnista ja toteuttamisesta.

3.7 Dokumentointi ja raportointi tapahtumista/häiriötilanteista

STM ja Vantaa ylläpitävät molemmat tilannepäiväkirjaa. Vantaa raportoi tapahtumista STM:lle tilannepäiväkirjaansa pohjautuen. Raportti sisältää keskeiset päätökset ja toimenpiteet, potilas- ja asiakasmäärät/autettujen määrät ja henkilökunnan sekä mahdollisesti muiden sen alaisuudessa toimineiden henkilömäärät.

Vantaan kaupunki vastaa siitä, että tämän sopimuksen mukaisissa tehtävissä tuotettua asiakastietoa käsitellään laissa säädetyllä tavalla.

3.8 Tästä sopimuksesta poikkeaminen

Vantaan kaupunki varaa oikeuden käyttää Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen henkilökuntaa omiin lakisääteisiin tehtäviinsä, jos Vantaata kohtaa esimerkiksi suuronnettomuus tai on kyse poikkeusoloista.

4. Toiminnan kehittäminen

Toimintaa tarkastellaan STM:n ja Vantaan kaupungin sekä tarvittavien yhteistyötahojen kanssa säännöllisesti kerran vuodessa järjestettävissä seurantatilaisuuksissa.

4.1 Koulutus

STM, Vantaan kaupunki ja HUS järjestävät yhteistyössä kerran vuodessa koulutustilaisuuden.

Lisäksi yhteistyössä huolehditaan siitä, että koulutuksella taataan toimijoiden ajantasainen tietotaito psykososiaalisesta tuesta ja kriisityöstä sekä tilannejohtamisesta, tilannekuvan muodostamisesta ja suuronnettomuustilanteiden hoitamisesta.

Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys osallistuu asiantuntijana valtakunnallisten varautumiseen liittyvien toimintamallien kehittämiseen suuronnettomuuksissa ja muissa häiriötilanteissa sekä psykososiaalisen tuen järjestämisessä.

Vantaan kaupunki osallistuu asiantuntijana/kouluttajana varautumiskoulutuksiin.

4.2 Harjoitukset

Yhteistyöharjoituksia järjestetään vähintään kerran vuodessa. Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys osallistuu Barents Rescue -harjoitusten suunnitteluun ja harjoituksiin osana toimintaa. Myös muihin kansainvälisiin harjoituksiin voidaan osallistua.

4.3 Työnohjaus ja debriefing

Tarvittaessa järjestetään STM:n toimeksiannosta hoidettujen tehtävien jälkeen työntekijöille purku- ja jälkipuintitilaisuudet. Lisäksi erikseen sovittavissa tilanteissa Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys voi hankkia työntekijöille työnohjauksellisia palveluja häiriötilanteisiin ja varautumiseen liittyen.

5. Hallinnolliset kysymykset

5.1 Kustannukset

Valtion talousarviossa varataan vuosittain määräraha valtion korvaukseen terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin.

Vantaan kaupunki tekee kerran vuodessa helmikuun loppuun mennessä STM:lle valtionavustushakemuksen valtakunnallisen valmiuden ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista. Hakemusten perusteella STM tekee valtionavustuspäätöksen kustannusten kattamiseksi. Jos Vantaan kaupunki huomaa vuoden kuluessa, ettei alkuvuodesta tehdyn valtionavustushakemuksen mukainen määräraha riitä, tulee siitä ilmoittaa STM:lle sekä tehdä selvitys, jossa arvioidaan määrärahan ylitystarvetta. Mikäli ylitystarve todetaan aiheelliseksi, STM hyväksyy ylitystarpeen huomioiden käytössä olevat määrärahat. STM korvaa lisäksi toimeksiannoista aiheutuvia kustannuksia tehtyjen selvitysten perusteella.

Vantaan kaupunki tekee puolivuositain helmikuussa ja elokuussa maksatushakemuksen valtakunnallisen valmiuden ylläpidosta sekä

toimeksiannoista aiheutuneista kustannuksista. STM huolehtii hyväksytyjen kustannusten maksamisesta maksumääräyksellä. Jos STM on aiemmin hyväksynyt mahdollisen määrärahan ylitystarpeen, tekee STM tässä yhteydessä erillisen päätöksen asiasta.

Tässä sopimuksessa tarkoitettua toimintaa voidaan toteuttaa, mikäli eduskunta myöntää valtion talousarviossa vuosittain määrärahan sitä varten.

Tämän sopimuksen perusteella STM vastaa seuraavista Vantaan kaupungille aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista:

- STM:n pyynnöstä toteutetut ja ajalliselta kestoaltaan yhteisesti sovitut tehtävät
 - henkilöstön palkkakustannukset
 - henkilöstön matkakustannukset
 - henkilöstön majoitus- ja ruokakustannukset
 - muut mahdolliset yhteisesti sovittavat kustannukset.
- Yhteisesti sovitut ja toteutetut harjoitukset, ml. harjoitusten valmistelu
 - henkilöstön palkkakustannukset
 - henkilöstön matkakustannukset
 - henkilöstön majoitus- ja ruokakustannukset.
- Vantaan vastuulla olevasta varautumisesta ja järjestelmien ylläpidosta sovitaan tapauskohtaisesti
 - esimerkiksi oppaiden, lomakkeiden, tietojärjestelmien, laitteiden sekä logististen järjestelmien hankinta ja ylläpito.
- Tässä sopimuksessa mainittuihin hallinnollisiin lisätehtäviin käytetyn työajan korvaus (mukaan lukien raportointi, dokumentointi, tiedottaminen jne.)
- Tähän sopimukseen perustuva STM:n ja Vantaan yhteisesti sopima yhteistyö yhteistyökumppaneiden kanssa toimintamallien kehittämiseksi.
- Mikäli Vantaan vakuutus ei kata tässä sopimuksessa tarkoitetuissa tehtävissä olevien henkilöiden tai Vantaan ja STM:n kanssa sovittujen ulkopuolisten organisaatioiden henkilöiden vakuutusturvaa, voi Vantaa laskuttaa lisävakuutuksen kustannukset valtakunnallisen toimijan kuluina.

Palkkakustannukset määritellään siten, että Vantaa vahvistaa vuosittain tehtävissä toimiville työntekijöille tuntitaksan, jossa huomioidaan tukipalvelulisät. Taksassa huomioidaan tehtäväkohtaisten palkkojen korotukset, henkilökohtaiset lisät tai muu vastaava kustannustason nousu, jotka perustuvat KVTES:iin. Mahdollisten tarvittavien ostopalvelujen osalta korvausperusteena ovat kaupungille aiheutuneet todelliset kustannukset.

5.2 Raportointi

Vantaa laatii vuosittain toimintakertomuksen valmiuden ylläpitoon liittyvästä toiminnasta sekä suunnitelman tulevalle vuodelle.

6. Vastuuhenkilöt

Toiminnasta vastaavat STM:n valmiusjohtaja ja neuvotteleva virkamies sekä Vantaan kaupungin psykososiaalisten palvelujen päällikkö, sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö ja johtava kriisityöntekijä.

7. Sopimuksen voimassaoloaika

Sopimus tulee voimaan allekirjoituksen päivämäärällä, ja se on voimassa toistaiseksi.

Mikäli sopimuksen lakiperusta sekä siihen perustuvat STM:n päätökset valtakunnallisista vastuista muuttuvat, sopijapuolet neuvottelevat sen vaikutuksista sopimukseen.

8. Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Tämä sopimus voidaan sanoa irti kummankin sopimusosapuolen toimesta kolmen kuukauden irtisanomisajalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Valmiusjohtaja

Olli Haikala

Vantaan kaupunki

Kaupunginjohtaja

Kari Nenonen

Apulaiskaupunginjohtaja

Jukka T. Salminen

LIITE

Yhteystiedot

